

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังคงมีทรัพยากรจำกัด ทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนพัฒนาที่สามารถตอบสนองต่อการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสามารถบ่งชี้ความสำเร็จของแผนได้ด้วย เหตุผลที่มีการวางแผนมีความสำคัญ ๕ ประการคือ

- ๑) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- ๒) ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์กร
- ๓) ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา
- ๔) เป็นการลดความสูญเสียเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน และ
- ๕) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน

ดังนั้น การวางแผนคือ ความพยายามที่เป็นระบบ (System attempt) เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เพื่อให้้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา จากที่กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดีเท่าไรก็ตาม แต่หากไม่สามารถบ่งชี้ถึงผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นได้ ก็ไม่สามารถที่จะบ่งบอกความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ “ระบบติดตาม” จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึง “ระบบประเมินผล” ที่คอยเป็นตัวบ่งชี้ว่า ผลจากการดำเนินงานเป็นไปตามหรือบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข ขยายขอบเขต หรือแม้แต่ยุติการดำเนินงาน

การติดตามและการประเมินผลถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินการอยู่โดยที่ “การติดตาม” (monitoring) หมายถึง กิจกรรมภายในโครงการซึ่งถูกออกแบบมา เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และประสิทธิภาพของวิธีการดำเนินงาน หากไม่มีระบบติดตามของโครงการแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานให้ลุ่ลวง ค่าใช้จ่ายโครงการสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เกิดปัญหาในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงานเสียเวลาในการตรวจสอบความขัดแย้งในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการในทางตรงกันข้ามหากโครงการมีระบบติดตามที่ดีแล้ว จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุน (cost-effective) ดำเนินงานด้านต่างๆ เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายของโครงการต่างๆ การระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการและการเสนอทางแก้ปัญหา การติดตามดูความสามารถในการเข้าถึงโครงการของกลุ่มเป้าหมาย การติดตามดูประสิทธิภาพในการดำเนินงานของส่วนต่างๆ ในโครงการ และการเสนอวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานโดยส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารโครงการมักจะไม่ให้ความสำคัญกับการวางระบบติดตามโครงการ เนื่องจากว่าเป็นสิ่งที่ต้องใช้เทคนิคเชิงวิชาการค่อนข้างสูง จึงปล่อยให้เป็นที่หน้าที่ของหน่วยงานระดับสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ยังเสียค่าใช้จ่ายสูง และก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้วขึ้นอยู่กับความจำเป็นและทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละ

โครงการ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการวางระบบติดตามไม่จำเป็นที่จะต้องแบกรับภาระต้นทุนที่สูงหรือมีความซับซ้อนแต่อย่างใด บางโครงการมีระบบติดตามที่อาศัยพนักงาน ชั่วโมง (part-time) เพียงคนเดียว โดยมีหน้าที่จัดทำรายงานการติดตามประจำไตรมาส หรือในบางโครงการอาศัยพนักงานเต็มเวลา (full-time) เพียงจำนวนหนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญในการทำการศึกษติดตามเพื่อจะเลือกใช้วิธีติดตามที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุนสูงสุดในส่วนของ “การประเมินผล” นั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับการดำเนินการเช่นเดียวกับการติดตาม เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การขยายขอบเขต หรือการยุติการดำเนินการซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน การประเมินผลแผนงานจึงเป็นสิ่งที่ต้องระวังว่าแผนงานที่กำหนดไว้ได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร อันเป็นตัวชี้วัดว่าแผนหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งการติดตามและประเมินผลยังเป็นการตรวจสอบดูว่ามีความสอดคล้องกับการใช้ทรัพยากร (งบประมาณ) เพียงใด ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลถือเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่สามารถนำไปในการปรับปรุงและการตัดสินใจต่อไป นอกจากนี้การประเมินผลยังถือเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าและการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวม

ดังนั้นแล้วการติดตามและประเมินผลจึงเป็นกลไกในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นเข็มทิศที่จะชี้ได้ว่าการพัฒนาท้องถิ่นจะไปในทิศทางใด จะดำเนินการต่อหรือยุติโครงการต่างๆ เป็นกลไกของการขับเคลื่อนเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น เพราะว่าการดำเนินการใดๆ ของหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อมีการประเมินผลในสิ่งที่วางแผนไว้แล้วและที่ได้จัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายได้รับการตรวจสอบติดตามโดยคณะกรรมการที่ถูกจัดตั้งขึ้นก็ตามหรือจากการติดตามการประเมินผลโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สมาชิกสภาท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นล้วนเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นกระบวนการที่บอกถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นผลผลิต การบริการหรือความพึงพอใจซึ่งเกิดจากกระบวนการวางแผน ซึ่งประกอบไปด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าว เทศบาลตำบลไชยมงคล จึงต้องการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลไชยมงคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามระเบียบระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๖ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๒๙ โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องดำเนินการ

- (๑) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (๒) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (๓) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

ดังนั้น เพื่อให้การติดตามและประเมินผลแผนถูกต้องตามระเบียบดังกล่าวและมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเทศบาล สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ และประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลไชยมงคล จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลไชยมงคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น เพื่อรายงานและเสนอความเห็นที่ได้จากการติดตามให้นายกเทศมนตรีทราบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ความหมายของการติดตามและประเมินผลแผน

เป็นการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ กิจกรรม ซึ่งเป็นการประเมินทั้งแผนงาน นโยบายขององค์กรและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรว่าแผนยุทธศาสตร์และแนวทางที่ถูกกำหนดไว้ในรูปแบบของแผนนั้นดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์จริงหรือไม่ สนองต่อความต้องการของประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายหรือไม่ การติดตามและประเมินผลนี้ไม่ใช่การตรวจสอบเพื่อการจับผิด แต่เป็นเครื่องมือทดสอบผลการทำงานเพื่อให้ทราบว่าผลที่เกิดขึ้นถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร เป็นการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาท้องถิ่น ว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่ นโยบายสาธารณะที่กำหนดไว้ในรูปของการวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการประชาคมท้องถิ่นได้ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ระยะเวลาในการดำเนินการสอดคล้องกับงบประมาณและสภาพพื้นที่ของท้องถิ่นหรือไม่ การติดตามและประเมินผลเป็นการวัดระดับความสำเร็จหรือล้มเหลวของยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งครอบคลุมถึงสิ่งแวดล้อมของนโยบาย (environments or contexts) การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรที่ใช้โครงการ (input) การติดตามและประเมินผลกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation process) การประเมินผลนโยบาย (policy outputs) การประเมินผลลัพธ์นโยบาย (policy outcomes) และการประเมินผลกระทบนโยบาย (policy impacts) สิ่งที่จะได้รับหรือสนองตอบกลับจากการติดตามและประเมินผลก็จะช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่และนโยบายของรัฐบาลหรืออาจใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำหรือยกเลิกโครงการในกรณีที่ไม่เกิดความคุ้มค่าต่อประชาชนหรือประชาชนไม่พึงพอใจ ซึ่งการติดตามและประเมินผลนี้มีทั้งในรูปของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผน สมาชิกสภาท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ องค์กรภาคประชาสังคมหรือองค์กรทางสังคม องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานราชการอื่นๆ และที่สำคัญที่สุดคือผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรง

๒. ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการประกาศใช้ แผนพัฒนาท้องถิ่นและการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจ่ายขาดเงินสะสม งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและงบประมาณรายจ่ายด้วยวิธีการอื่นๆ เมื่อมีการใช้จ่ายงบประมาณก็ต้องมีการตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณว่าดำเนินการไปอย่างไรบ้าง บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดก็คือการใช้วิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

การนำแผนไปจัดทำงบประมาณนี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๒ ให้ใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำงบประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายงานการเงินและสถิติต่างๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุนหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) ต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนตามกฎหมาย และต้องไม่มีลักษณะเป็นเงินทุนหมุนเวียน

๒) ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนต้องได้รับประโยชน์จากโครงการที่จะให้เงินอุดหนุน

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับโครงการอันเป็นภารกิจหลักตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการเอง และสถานะทางการคลังก่อนที่จะพิจารณาให้เงินอุดหนุน

๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรให้เงินอุดหนุนหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน ให้นำโครงการขอรับเงินอุดหนุนของหน่วยงานดังกล่าวบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และตั้งงบประมาณไว้ในหมวดเงินอุดหนุนของงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ห้ามจ่ายจากเงินสะสมทุนสำรองเงินสะสม หรือเงินกู้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี

กล่าวอีกนัยหนึ่งความสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการทดสอบการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำให้ทราบและกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดความชัดเจนที่ทำให้ทราบถึงจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weaknesses) โอกาส (opportunities) ปัญหาหรืออุปสรรค (threats) ของแผนพัฒนา โครงการ กิจกรรมต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจากองค์กร บุคลากร สภาพพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในสังคมภายใต้ความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนและนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาในปีต่อไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงคุณค่าในกิจการสาธารณะมากที่สุดและเมื่อพบจุดแข็ง ก็ต้องเร่งรีบดำเนินการและจะต้องมีความสุขรอบคอบในการดำเนินการ ขยายโครงการ งานต่างๆ ที่เป็นจุดแข็งและพึงรอโอกาสในการเสริมสร้างให้เกิดจุดแข็งนี้ และเมื่อพบจุดแข็ง ก็ต้องเร่งรีบดำเนินการและจะต้องตั้งรับให้มั่นรอโอกาสที่จะดำเนินการและตั้งมั่นอย่างสุขุมรอบคอบพยายามลดทอนสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคลงไป เมื่อพบจุดอ่อนต้องหยุดและลดทอนปัญหาลงให้ได้ ดำเนินการปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อรอโอกาสและสุดท้ายเมื่อมีโอกาสก็ต้องใช้พันธมิตรให้เกิดประโยชน์เพื่อดำเนินการขยายแผนงาน โครงการ งานต่างๆ พร้อมการปรับปรุงและเร่งรีบดำเนินการ สิ่งเหล่านี้จะถูกค้นพบเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น โดยการติดตามและประเมินผลซึ่งส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งและมีความยั่งยืน เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างดียิ่ง

๓. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

- ๑) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการและการบริหาร
- ๒) เพื่อการปรับปรุงแผนงาน
- ๓) เพื่อประเมินความเหมาะสมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงการ
- ๔) เพื่อระบุแนวทางที่จะปรับปรุงมาตรการที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสม
- ๕) เพื่อความกระฉับกระชวยของแผนงาน
- ๖) เพื่อการพัฒนาแผนงาน
- ๗) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน
- ๘) เพื่อทดสอบแนวความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น
- ๙) เพื่อการตัดสินใจที่จะขยายโครงการหรือยุติโครงการ

๔. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๑

แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๘ ดังนี้

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- ๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- ๒) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- ๓) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- ๔) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- ๕) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตามข้อ ๒๘ ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ขั้นตอนที่ ๒

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๙ (๑)

ขั้นตอนที่ ๓

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๙ (๒)

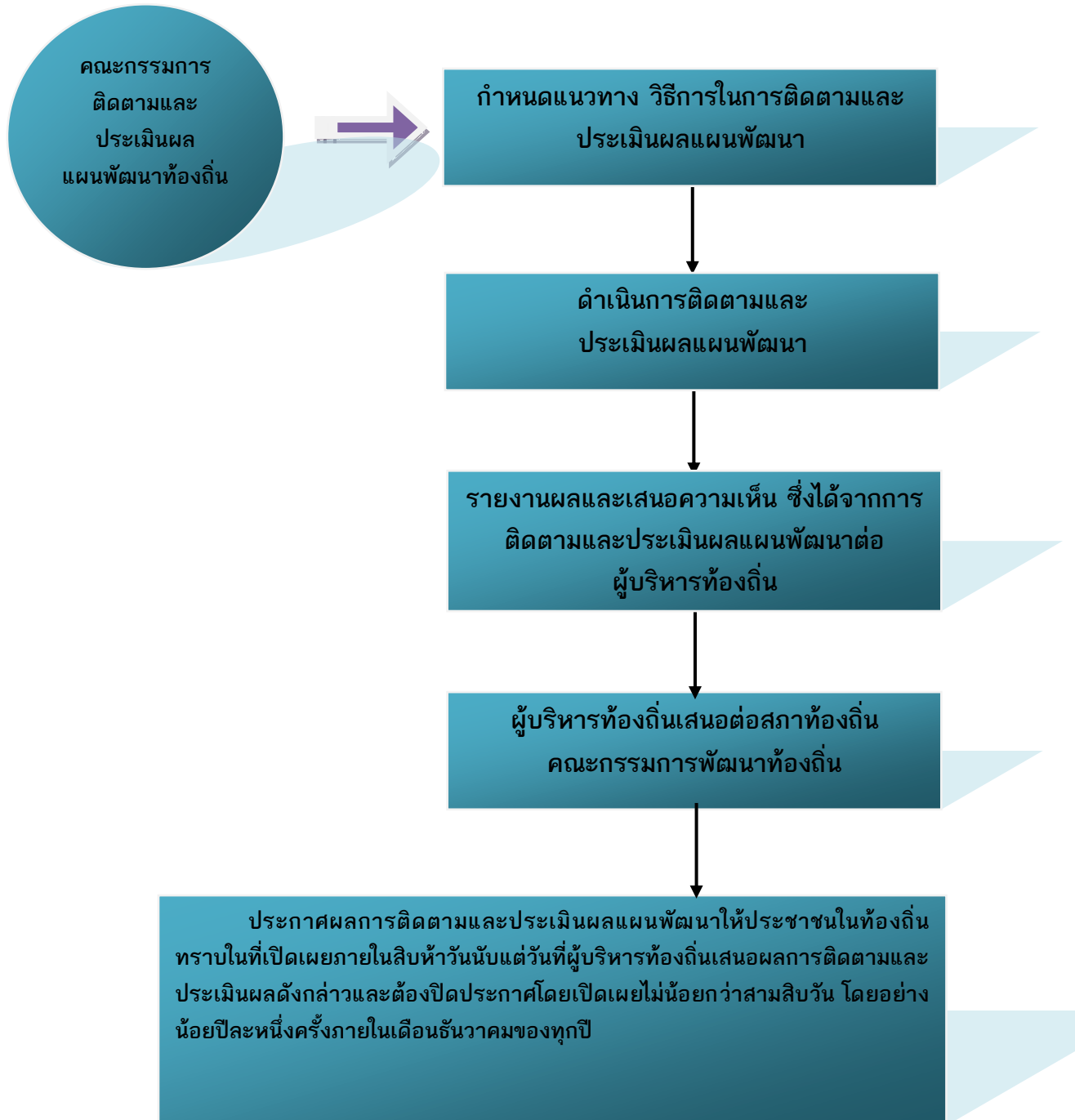
ขั้นตอนที่ ๔

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๒ (๓)

ขั้นตอนที่ ๕

ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมกันประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลดังกล่าวและต้องปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๔ (๕)

ผังขั้นตอนการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา



๕. กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลไชยมงคล ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลไชยมงคล โดยอาศัยหนังสือกระทรวงมหาดไทยและคู่มือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

➤ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ๒๙๓๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยและคู่มือดังกล่าวคณะกรรมการจึงได้กำหนดกรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

๕.๑ กรอบเวลา (time & timeframe) ความสอดคล้อง (relevance) ความพอเพียง (adequacy) ความก้าวหน้า (progress) ประสิทธิภาพ (efficiency) ประสิทธิผล (effectiveness) ผลลัพธ์และผลผลิต (outcome and output) การประเมินผลกระบวนการประเมินผลกระบวนการ (process evaluation) มีรายละเอียดดังนี้

(๑) กรอบเวลา (time & timeframe)

การดำเนินโครงการเป็นไปตามห้วงเวลาที่กำหนดเอาไว้ในแผนการดำเนินงานหรือไม่ และเป็นห้วงเวลาที่ดำเนินการเหมาะสมต่อถูกต้องหรือไม่ มีความล่าช้าเกิดขึ้นหรือไม่

(๒) ความสอดคล้อง (relevance)

มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ประเทศ ค่านิยมหลักของคนไทย นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์และนโยบายขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนชุมชน แผนเศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ) วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา แนวทางการพัฒนานโยบายผู้บริหาร รวมทั้งปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน

(๓) ความพอเพียง (adequacy)

การบรรจุโครงการในแผนพัฒนาเป็นโครงการที่มีความจำเป็นต่อประชาชนในชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในชุมชน และสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงงบประมาณของท้องถิ่น

(๔) ความก้าวหน้า (Progress)

พิจารณาถึงความก้าวหน้าในขนาดของท้องถิ่น โดยพิจารณา

๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี มีถนนในการสัญจรไปมาได้สะดวก ปลอดภัย ประชาชนมีน้ำใช้ในการอุปโภค-บริโภคทุกครั้งเร็ว ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครั้งเร็ว และมีไฟฟ้าสาธารณะครบทุกจุด มีแหล่งน้ำในการเกษตรพอเพียง

๒) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เด็กได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงกลุ่มอาชีพมีความแข็งแรง โรครัดต่อ โรคระบาด โรคอุบัติใหม่ลดลง สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพมั่นคงแข็งแรง ประชาชนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

๓) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย

ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนปลอดภัยปลอดยาเสพติด ปลอดภัยการพนัน อบายมุข การทะเลาะวิวาท

๔) ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การพาณิชยกรรมเพิ่มมากขึ้น มีการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและเพียงพอในการดำรงชีวิต

๕) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติไม่ถูกทำลาย สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ปราศจากมลภาวะที่เป็นพิษ ชยะในชุมชนลดลงและถูกกำจัดอย่างเหมาะสม ปริมาณน้ำเสียลดลง การระบายน้ำดีขึ้น

๖) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นท้องถิ่นยังคงอยู่และได้รับการส่งเสริมอนุรักษ์สืบต่อไป ประชาชน เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึก เกิดความตระหนัก และเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พิธีกรรม และสืบสานภูมิปัญญาและคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นชีวิต ค่านิยมที่ดีงาม และความเป็นไทย รวมทั้งได้เรียนรู้ความสำคัญ รู้จักวิถีชีวิต รู้ถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ความเป็นมาและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อันจะสร้างความภูมิใจและจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นสืบไป

(๕) ประสิทธิภาพ (efficiency)

ติดตามและประเมินโครงการที่ดำเนินการว่าสามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีผลกระทบเกิดขึ้นหรือไม่ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจหรือไม่ การดำเนินโครงการสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้หรือไม่ งบประมาณถูกใช้ไปอย่างประหยัดและคุ้มค่า ทรัพย์สินของ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ถูกใช้ไปอย่างคุ้มค่า มีการบำรุงรักษาและซ่อมแซม มีการปรับปรุงหรือไม่

(๖) ประสิทธิภาพ (effectiveness)

ประชาชนมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด ปัญหาของชุมชนประชาชนได้รับการแก้ไขหรือไม่ มีผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนหรือไม่

(๗) ผลลัพธ์และผลผลิต (outcome and output)

ประชาชน ชุมชน ได้รับอะไรจากการดำเนินโครงการของเทศบาล ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาจังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศ

(๘) การประเมินผลกระทบการประเมินผลกระบวนการ (process evaluation)

เป็นการประเมินถึงผลกระทบต่อชุมชนและสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สังคม สภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ เศรษฐกิจ ว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นอย่างไร สาเหตุจากอะไร ประเมินผลกระบวนการดำเนินงานโครงการ กระบวนการเหมาะสม ถูกต้องหรือไม่

๕.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมท้องถิ่น ในระดับชุมชนและทั้งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรวมทั้งตำบล อำเภอ เนื่องจากในเขตเทศบาลนั้นมีหมู่บ้านที่บางส่วนหรือและส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลและเขต อปท.ข้างเคียง ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับสภาพแวดล้อมภายใต้สังคมที่เป็นทั้งระบบเปิดมากกว่าระบบปิดในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการตรวจสอบ ประเมินและกรองปัจจัยหรือข้อมูลจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น เช่น สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมือง กฎหมาย สังคม สิ่งแวดล้อม วิเคราะห์เพื่อให้เกิดการบูรณาการ (integration) ร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนี้ เป็นการระบุถึงโอกาสและอุปสรรคที่จะต้องดำเนินการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

(๒) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

เป็นการตรวจสอบ ประเมินและกรองปัจจัยหรือข้อมูลจากสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ปัจจัยใดเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะแสวงหาโอกาสพัฒนาและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งการติดตามและประเมินผลโดยกำหนดให้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สามารถทำได้หลายแนวทาง เช่น การวิเคราะห์ห่วงโซ่แห่งคุณค่าภายในท้องถิ่น (value-chain analysis) การวิเคราะห์ปัจจัยภายในตามสายงาน (scanning functional resources) เป็นการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ติดตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อน

๕.๓ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลไชยมังคผล

➤ ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) รวมทั้งที่เปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติม ..

๕.๔ ดำเนินการตรวจสอบในระหว่างการดำเนินโครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น ว่าสามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

๕.๕ สรุปผลการดำเนินโครงการในแผนพัฒนา

๕.๖ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจ

๕.๗ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาและปีปัจจุบัน

๕.๘ เสนอแนะความคิดเห็นที่ได้จากการติดตามและประเมินผล

๖. ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล

ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งต้องกำหนดวิธีการติดตามและประเมิน กำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

๖.๑ ระเบียบในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ระเบียบวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา มีองค์ประกอบ ๔ ประการ ดังนี้

(๑) ผู้เข้าร่วมติดตามและประเมินผล ได้แก่ คณะกรรมการติดตามและประเมิน ผู้รับผิดชอบแผนพัฒนา สมาชิกสภา ประชาชนในท้องถิ่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบโครงการ

(๒) ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผล (รายละเอียดตามหัวข้อที่ ๓ ข้างต้น)

(๓) หาระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการต้องดำเนินการติดตามรายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

(๔) เครื่องมือ อันได้แก่

เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งที่ใช้เป็นสื่อสำหรับการติดตามและประเมินผล เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลดังกล่าวเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ มีความจำเป็นและสำคัญในการนำมาหาค่าและผลของประโยชน์ที่ได้รับจากแผนพัฒนา เป็นแบบสอบถาม แบบวัดคุณภาพแผน แบบติดตามและประเมินผลโครงการสำหรับแผนพัฒนาเพื่อความสอดคล้องของยุทธศาสตร์และโครงการ แบบตัวบ่งชี้ของการปฏิบัติงาน แบบบันทึกข้อมูล แบบรายงาน เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ และการหาผลสัมฤทธิ์โดยรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

(๕) กรรมวิธี อันได้แก่

เป็นเป็นวิธีการติดตามและประเมินผล จะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ อันได้แก่แผนพัฒนา แผนการดำเนินการ เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การลงนามในสัญญา การเบิกจ่ายงบประมาณ เอกสารการดำเนินโครงการ ทรัพย์สินต่างๆ มีอยู่จริงหรือไม่ สภาพของทรัพย์สินนั้นเป็นอย่างไร อันได้แก่ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อตรวจสอบว่าดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และได้รับผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล (data analysis)

๖.๒ วิธีในการติดตามและประเมินผล

(๑) การออกแบบการติดตามและประเมินผล

ดำเนินการออกแบบการติดตามประเมินผล เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การค้นหาผลกระทบของการดำเนินโครงการ ผลกระทบต่อองค์กรสอบถามข้อมูลจากผู้รับผิดชอบโครงการ นำมาวิเคราะห์ปัญหา สรุปผลเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

(๒) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนการดำเนินการ เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เอกสารการเบิกจ่าย ภาพถ่าย ทะเบียนทรัพย์สิน เอกสารการดำเนินโครงการจากผู้รับผิดชอบโครงการ ลงพื้นที่ตรวจสอบ สอบถามประชาชนในพื้นที่

๗. เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

สิ่งที่จะทำให้การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพก็คือเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการติดตามประเมินผลตามที่กล่าวไปแล้วในระเบียบวิธีการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการได้พิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาของเทศบาล ดังนี้

๗.๑ การประเมินผลในเชิงปริมาณ

(๑) แบบตัวบ่งชี้ในการปฏิบัติงาน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ๒๙๓๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ข้อมูลในระบบ e-plan (www.dla.go.th)

๘. ประโยชน์ของการติดตามและประเมินผล

- ๑) ทำรู้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติมีสมรรถภาพในการจัดการและบริหารมากน้อยเพียงใด
- ๒) เห็นจุดสำคัญที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างชัดเจน ทั้งวัตถุประสงค์ของแผนงาน ขั้นตอน การปฏิบัติ ทรัพยากรที่ต้องใช้ ช่วงเวลาที่จะต้องกระทำให้เสร็จ ซึ่งจะช่วยให้แผนงานมีความเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ๓) ทำให้ทราบว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงโครงการอย่างไรบ้างให้เหมาะสม ระดับการเปลี่ยนแปลงมากน้อยแค่ไหน การเปลี่ยนแปลงจะก่อให้เกิดผลกระทบอะไรบ้าง อาทิ เช่น การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์บางส่วน การเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ หรือการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นต้น
- ๔) ทำให้ทราบว่ามีมาตรการหรือกิจกรรมที่ใช้อยู่มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ข้อบกพร่องดังกล่าวเกิดจากสาเหตุอะไร เพื่อนำมาประมวลผลเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงมาตรการใหม่ให้เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

๕) ทำให้ทราบว่าขั้นตอนใดบ้างที่มีปัญหาอุปสรรค และปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นเกิดจากสาเหตุอะไร เมื่อทราบข้อมูลทั้งหมด การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานของแผนงานให้มีความกระชับรัดกุม เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนให้หมดไป

๖) ทำให้ทราบว่าแผนงานที่นำไปปฏิบัติมีจุดแข็ง (strengths) และจุดอ่อน (weaknesses) อะไรบ้าง และจุดอ่อนที่พบเกิดจากสาเหตุอะไรและจะแก้ไขได้อย่างไร เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผลการวิเคราะห์จะนำไปสู่การพัฒนาแผนงานให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๗) ทำให้ผู้ให้การสนับสนุนการนำโครงการไปปฏิบัติและผู้สนับสนุนการประเมินผลทราบผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขโครงการหรือไม่ (ผู้สนับสนุนทางการเงินมี ๒ ส่วน คือ ส่วนแรก คือ ผู้สนับสนุนการเงินแก่โครงการ เพื่อให้การนำโครงการไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ และส่วนที่สอง คือ ผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อทำการประเมินผลโครงการ ทั้งผู้ให้การสนับสนุนการนำโครงการไปปฏิบัติและผู้สนับสนุนทางการเงิน เพื่อทำการประเมินผลต่างๆ)

๘) การประเมินจะชี้ให้เห็นว่าแนวความคิดริเริ่มใหม่ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง และปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ได้เพียงใด และหรือจะต้องปรับปรุงในส่วนใดบ้าง

๙) การประเมินจะทำให้เกิดความกระชับรัดกุมว่าโครงการใดที่นำไปปฏิบัติแล้วได้ผลดีสมควรจะขยายโครงการให้ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้นหรือโครงการใดมีปัญหาอุปสรรคมากและไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาของสังคมควรจะยุติโครงการเสียเพื่อลดความสูญเสียให้น้อยลง หรือในกรณีที่มีโครงการที่มีลักษณะแข่งขันกันการประเมินผลจะทำให้ทราบว่าโครงการใดมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของสาธารณชนสมควรสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไป ส่วนโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จ หรือให้ผลตอบแทนน้อยกว่ามาก ก็ควรยกเลิกทิ้งเสีย